

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 14 juli 2011

MEDITATIE

Het sterven van Aäron op de berg Hor

Aäron zal moeten sterven voor de grenzen van het beloofde land. Dat heeft hij te wijten aan zijn ongehoorzaamheid bij de twistwateren van Meriba. Hij en zijn broer Mozes mogen daarom het land der belofte niet binnengaan.

Voor de grenzen van Kanaän zal hij komen aan de grens van zijn leven. Op de berg Hor zal Aäron sterven. Aäron mag het aardse Kanaän niet binnengaan, maar hij mag straks het Kanaän der ruste binnengaan. Het sterven is voor Aäron gewin. Dat is het voor een ieder wiens leven Christus is. Alleen dan is het sterven gewin. Dan is de zonde voor eeuwig verleden tijd. Dan verkrijgen al Gods kinderen hun wens en dan zullen ze huppelen van zielenvreugd.

Aäron is geheel vrijwillig de berg Hor opgegaan. Hij mocht bukken onder het rechtvaardig oordeel Gods over zijn leven, vanwege zijn overtreding bij Meriba. Zo komen die drie mannen boven op de berg Hor. Boven op de berg moet Mozes Aäron de kleren

En Mozes trok Aäron zijn klederen uit en hij trok ze zijn zoon Eleázar aan; en Aäron stierf aldaar, op de hoogste diens bergs. Toen kwam Mozes en Eleázar van dien berg af.

Numeri 20:28

uittrekken. Op de berg Hor wordt Aäron door Mozes ontkleedt, dat heeft Aäron niet zelf gedaan, maar dat moest Mozes doen. De Heere heeft Mozes daartoe de opdracht gegeven. Hij heeft gezegd: 'En trek Aäron zijn klederen uit...' En dat heeft de Heere niet zomaar gezegd, ook dat heeft een rijke en diepe betekenis voor Gods volk. Wij hebben gehoord, dat Aäron een type is van Christus. Hij wijst immers als de hogepriester van het volk van Israël heen naar Christus, En nu wijst Mozes ons naar de wet. Mozes wijst ons heen naar het recht van God.

En nu kwam het recht van God de dierbare Borg en Zaligmaker te ontkleden. Het recht Gods eiste de dood van Christus. Hij moest niet alleen Zijn kleding afleggen, maar Hij moest ook Zijn leven afleggen. Dat eiste Gods recht. Mozes heeft Aäron dus ontkleedt. En dat doet de Heere nog in het leven van Zijn volk. Alle klederen moeten worden uitgetrokken. Ook de klederen van eigengerechtigheid. Op de leerschool van vrije genade wordt het door de ontdekkende bediening van de wet geleerd, dat goed geen nut doet ten dage der verbolgenheid. Dan komt een mens naakt te staan voor het aangezicht des Heeren. Dan krijgt een mens dat kleed nodig van Christus gerechtigheid.

Wanneer Aäron gestorven is blijft het hogepriesterlijk ambt bestaan, want Eleázar wordt in de plaats van zijn vader hogepriester. Die naam Eleázar is een betekenisvolle naam, want die betekent zoveel als: God is hulp. God heeft hulp besteld bij een Held, die machtig is om te verlossen. Die in staat is om de dood te overwinnen. De Heere zorgt er voor dat het werk der verzoening onder het volk van Israël door zal gaan. Want Eleázar krijgt de klederen van Aäron aan. Het hogepriesterlijk ambt is voor zijn sterven van Aäron afgenomen en aan zijn zoon Eleázar gegeven. De dienst der verzoening mag niet worden onderbroken.

Nu pas kan Aäron sterven. Hij heeft het met zijn eigen ogen mogen zien dat er weer een hogepriester is. Dat er weer iemand is, die verzoening doet over de zonde. Dat er weer een hogepriester is, die heenwijst naar de enige Hogepriester, Die zijn dierbaar bloed zal storten tot een rantsoen voor velen en dat is nu het grootste wonder ook voor Aäron.

Aäron is gestorven. Weet u wat Gods Woord zegt over het sterven van Aäron? Wel wij lezen daarvan: 'Want Aäron zal verzameld worden.' Het sterven van Aäron is een verzameld worden. Er zijn mensen die verzamelen van alles en nog wat. Waar wij misschien helemaal de waarde niet

Inhoud

89e jaargang

Nr. 41

- 1 Het sterven van Aäron op de berg Hor
- 2 Van zee tot zee: Een streekgemeente in Noord Amerika
- 3 Wat is uw naam?:
De namen van Gods kinderen (27)
- 4 Davids soete lier (2)
- 5 Even maar...
- 6 Trouw van de God van Bethel
- 8 De wijzers van de wereldklok
- 9 Boekennieuws
- 10 Kerknieuws
- 11 Berichten
- 12 Kerkdiensten

van inzien. Christus is als de eeuwige Koning van Zijn Kerk bezig om Zich onderdanen te vergaderen en die onderdanen worden verzameld. Die worden als tarwe gebracht in Zijn schuur. Zo is ook Aäron verzameld en zo zullen al Gods kinderen eenmaal verzameld worden en dan zal het zijn een grote schare, die niemand kan tellen.

Aäron moest sterven, omdat hij ongehoorzaam is geweest. Dat moeten wij allen. Wij moeten sterven, maar de meerdere Aäron, de enige Hogepriester van Zijn volk wilde sterven. Hij is geheel vrijwillig de dood ingegaan voor de Zijnen. Aäron kon door zijn dood geen verzoening geven, maar dat kan Christus wel. Welk een

waarde en een kracht ligt er niet in het bloed van die enige Hogepriester. In Zijn dood ligt het leven voor Zijn volk. Want door Zijn dood heeft Hij het eeuwige leven verworven. En dat leven heeft Hij niet alleen, verworven, maar dat leven komt Hij ook uit genade te schenken. Hij is dood geweest, maar Hij leeft tot in alle eeuwigheid. En Hij heeft het Zelf gezegd, dat wie in Hem neloofst niet zal sterven, maar zal leven al ware hij ook gestorven. Alleen met die Hogepriester kunnen wij het leven aan, het leven door en eenmaal ook het leven uit. Die Hogepriester hebben wij allemaal nodig voor de tijd en voor de eeuwigheid.

's Gravenzande, ds. J. van Rijswijk

nen en die niettemin de band met de gemeente bewaren.

Naar het noorden

We gaan eerst naar het noorden. Ongeveer 200 kilometer boven Lethbridge ligt Calgary. In deze grote stad bevindt zich een kleine maar groeiende Netherlands Reformed Congregation. Aangezien deze groep een afdeling van de gemeente Fort Macleod is, laten we haar links liggen en reizen verder naar Edmonton, de hoofdstad van de provincie Alberta. In een verzorgingstehuis bezoeken we een man die als jongen – samen met zijn ouders, broers en zussen – naar Canada emigreerde. Vanuit het stedelijke Rotterdam belandde het gezin op de prairies van Alberta, waar ze aanvankelijk geen andere keus hadden dan suikerbieten hakken in extreem koude winters. De jongeman bracht het tot dierenarts, maar raakte zwaar gehandicapt door een hartstilstand tijdens een operatie. Hoewel hij niet in staat is te spreken, geniet hij zichtbaar van het bezoek, vooral als er wat Nederlandse woorden door het gesprek worden gegeven. Bij het bijbellezen lopen hem soms de tranen over de wangen. Wat gaat er in hem om? Hij kan het niet uiten, maar de Heere weet alle dingen.

Na een half uur rijden arriveren we in Saint Alberts en zijn we inmiddels 535 kilometer van huis. De koffie staat klaar bij een bejaard echtpaar waarvan de vrouw afkomstig is uit Genemuiden. Ooit was er in Edmonton een groep van bijna 100 leden van de Gereformeerde Gemeenten, maar helaas, de groep is uit elkaar gevallen. Doordat de kinderen van dit echtpaar inmiddels waren getrouwd en een bestaan hadden opgebouwd in dit gebied, was het voor de ouders vrijwel ondoenlijk de koffers te pakken. Op zondag luisteren ze doorgaans naar preken op cassettebandjes. De Saambinder en de kerkbode van Alberta worden gespeld, en het meeleven met Lethbridge is buitengewoon hartelijk. Mijn vrouw en ik bezoeken deze oude vrienden gemiddeld driemaal per jaar. Het is altijd weer een eind rijden, maar het valt ons nooit zwaar. Hier wonen een paar mensen die goed weten dat er een wonder moet gebeuren in het leven van een mens maar die zichzelf niets kunnen geven. Moge de Heere hen genadig zijn om Christus' wil.

Normaal gesproken aanvaarden we nu de terugreis. Ditmaal echter hebben we besloten door te reizen naar

VAN ZEE TOT ZEE

Een streekgemeente in Noord Amerika

Een streekgemeente – we kennen de uitdrukking wel. Een jaar na zijn intrede in Groningen vertelde wijlen ds. D. Hakkenberg eens welke afstanden hij moest afleggen om zijn gemeenteleden te bezoeken. Er wonen zelfs mensen vlak over de grens met Duitsland, zei hij. Viel het hem niet zwaar om zulke eindjes te reizen? Welnee, hij deed het met liefde. En hij moest dikwijls denken aan het woord van de profeet: 'Ook zal het geschieden, dat er vissers aan dezelve zullen staan, van Engedi af tot En-eglaïm toe; daar zullen plaatsen zijn tot uitspreiding der netten; hun vis zal naar zijn aard wezen als de vis van de Grote Zee, zeer menigvuldig' (Ezech. 47:10).

Een streekgemeente – zo zou je ook Lethbridge kunnen noemen. De leden wonen verspreid over een groot gebied. Jawel, de kerk staat letterlijk en figuurlijk in het midden, maar niemand komt lopend naar de kerk. Zelfs een fietsenkelder zult u hier tevergeefs zoeken. Er zijn leden die elke zondag uren moeten rijden om de diensten bij te wonen. Zo is er een gezin dat op ruim 100 kilometer afstand woont (zeg maar, de afstand Den Haag – Veenendaal). Denk eens in wat dat betekent, ook voor het bezoek aan de catechisaties en jeugdavonden! Toch wil ik het nu niet hebben over mensen die tenminste nog naar de kerk *kunnen* komen. Het gaat hier over mensen die nog verder weg wo-

De hongerigen

'Zalig zijn die honger en dorsten naar de gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden.'

Matthéüs 5:6

Grande Prairie, een stad die nog weer eens 500 kilometer noordelijker ligt. Leden van onze gemeente hebben daar een dochter wonen die we regelmatig in de kerk van Lethbridge zien. Haar man is chirurg in een plaatselijk ziekenhuis. Hun twee dochtertjes staan ons al met dandyliens (paardenbloemen) op te wachten bij de ingang van hun fraaie landhuis. We zijn dus nu 1000 kilometer van huis en bevinden ons nog steeds in dezelfde provincie. Onvoorstelbaar! Tot diep in de nacht zitten we te praten rondom de open haard om daarna te genieten van een goede nachtrust. De volgende morgen keren we via Jasper en Banff (het gebied van de Canadese Rocky Mountains) weer huiswaarts.

Naar het westen en oosten

Wie vanuit Lethbridge in westelijke richting gaat komt na enkele uren rijden in een andere provincie. Het is British Columbia – "Beautiful British Columbia", zoals er op de nummerborden van auto's en vrachtwagens staat te lezen. En "beautiful" is BC ongetwijfeld! Het is een ruig en toch lieflijk gebied van bossen, bergen en meren. Herten en beren zijn er in overvloed. Pas als je dichterbij Chilliwack komt wordt het drukker. Ergens tussen Lethbridge en Chilliwack, op een afstand van zo'n vijf à zes uur rijden, ligt de plaats Cranbrook. Een echtpaar uit onze gemeente heeft zich daar op doktersadvies gevestigd. Omdat de vrouw aan ernstige en aanhoudende allergieën leed, moest ze verhuizen naar een gebied dat minder droog is dan de hooggelegen vlakten van Alberta. Gelukkig kunnen ze op zondag via de kerktelefoon meeluisteren naar de kerkdiensten in Lethbridge.

De provincie ten oosten van Alberta heet Saskatchewan. Ook daar woont een gezin van onze gemeente. De reistijd naar hun woonplaats is vergelijkbaar met die naar Grand Prairie: een kleine tien uur. Met enige zorg zagen we dit gezin naar dit verre gebied vertrekken. De moeder van het gezin, een achterkleindochter van ds. G. van Reenen, zat met al haar kinderen om zich heen toen ik hen vlak voor hun vertrek nog even bezocht. Ik heb geprobeerd hen te wijzen op de erfenis van hun godzalige voorvader, op het geluk dat hem ten deel gevallen is en op de gebeden die hij voor zijn nageslacht zal hebben opgezonden.

Niet lang geleden hebben mijn vrouw en ik het gezin opgezocht. We logeerden in hun huis. In de vroege morgen

In deze tekst vinden we twee werkzaamheden van Gods kinderen: honger en dorsten. Beide namen zien op een geloofswerkzaamheid die Gods kinderen mogen beoefenen. Daarom is de naam hongerenden zeer gepast. De mens van nature kan niet honger en dorsten, zomin als een dode hiertoe in staat is. De geestelijke honger veronderstelt geestelijk leven.

Waarvoor honger en dorsten? Naar de gerechtigheid. Daarmee wordt bedoeld de ware gerechtigheid, die voor God bestaan kan. Gods kinderen kunnen zonder de gerechtigheid niet leven. Het is als hun brood een eerste levensbehoefte. Een werelds mens vindt zijn leven nog in de ongerechtigheid. Een godsdienstig mens heeft genoeg aan zijn eigen gerechtigheid. Maar een kind van God leert honger en dorsten naar de gerechtigheid, die overvloediger is dan van de Farizeeën en Schriftgeleerden. Deze gerechtigheid wordt ook wel genoemd de rechtvaardigheid, die uit het geloof is.

Het honger en dorsten is een bewijs dat zij die gerechtigheid zelf niet kunnen bewerken. Zij kunnen niet in hun eigen behoeften voorzien. Zij hebben er alles voor over om hun honger te stillen, maar hun beste gerechtigheden zijn daartoe niet in staat. Toch zal de honger wel vervuld moeten worden. In het natuurlijke gaat de honger niet over tenzij men voedsel krijgt. Zo is het ook in het geestelijke. De honger wordt steeds sterker. Het wordt het in het leven van Gods kinderen: Geef me Jezus of ik sterf, want buiten Jezus is geen leven, maar een eeuwig zielsverderf.

De hongerenden worden zalig gesproken. Er staat ook in Lukas 6:21: 'Zalig zijt gij die nu hongert'. Zij spreken zichzelf niet zalig, Christus doet het. Waarom zijn ze zalig? Omdat ze verzadigd zullen worden. Waarmee zullen ze verzadigd worden? Met de gerechtigheid. Niets anders zal hun honger kunnen wegnemen. Men kan een hongerige parelen en kostbaarheden voorzetten, maar daarmee kan hij zijn honger niet stillen.

De gerechtigheid van Christus heeft twee zijden. Aan de ene kant verzadigt Zijn gerechtigheid de honger die voortkomt uit de beleving van de schuld der zonde. Zonder gerechtigheid is er geen verzoening. Aan de andere kant verzadigt Zijn gerechtigheid de honger die voortkomt uit de beleving van de smet der zonde. Gerechtigheid heeft hier ook de betekenis van godzaligheid. De gerechtigheid die voor God bestaan kan is de betaling van de schuld en het volbrengen van de wet. De hongerenden zullen ondervinden: 't Behoeftig volk in hunne noden, in hun ellend' en pijn, gans hulpeloos tot Hem gevloeden, Zal Hij ten Redder zijn.

U bent rampzalig als u niet hongert naar deze gerechtigheid, want alleen de hongerenden zullen daarmee verzadigd worden. Kunt u het onderschrijven: 'Hij heeft na lang geduld, met goederen vervuld, der hongerigen monden'? Voeding blijft telkens nodig. Daarom wil Christus het geloof en betrouwen van Zijn kinderen oefenen in de kennis van deze gerechtigheid. De Vader zegt: 'Door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken, want Hij zal hun ongerechtigheden dragen'. Pas als het geloof verwisseld wordt in aanschouwen zullen ze nimmermeer honger en dorsten.

Nunspeet, ds. A. Schot

kwam één van de jongste kinderen onze slaapkamer binnen en liet een kleurplaat van Noach en de ark zien. Op de achtergrond stond een regenboog. Toen we met de kleine jongen op een eenvoudige wijze spraken over de tekenen van de eindtijd, zei hij: 'Dat zijn de voetstappen van de Heere Jezus; dat heeft mijn moeder zelf gezegd'. Het ontroerde ons. Laten we hopen en bidden dat de God van Abraham, Izak en Jakob aan dit gezin en Zijn verbond wil gedenken.

Naar het zuiden

Lethbridge ligt niet ver bij de Verenigde Staten vandaan. Rijdend in zuidelijke richting, zie je al na een uur de Amerikaanse vlag wapperen. Wie de grens passeert, komt in Montana, een staat die nog steeds doet denken aan het wilde westen. Na nog eens ander en een half uur rijden kom je in Choteau. De groep NRC-leden die hier op zondag samenkomt in een Adventistenkerk (zo'n dertig in totaal), vormt een afdeling van Lethbridge. De groep was groter, maar in de jaren negentig hebben een aantal leden zich afgescheiden om vervolgens een Strict Baptist church te stichten. Uiteraard is het niet mogelijk op zondag heen en weer te rijden naar Choteau. Wel geven we regelmatig een vrije zondag en gaan we ook voor bij

bijzondere gelegenheden. Ouderlingen van Lethbridge bezoeken deze afdeling om preek te lezen en huisbezoek te doen. Omgekeerd zijn er leden van Choteau die zo nu en dan naar Lethbridge komen, bij voorbeeld voor de jaarlijkse ledenvergadering. Een paar jaar geleden bezocht een jongeman uit Montana (hij woont nog weer ruim een uur voorbij Choteau) de belijdeniscatechisatie in Lethbridge. Dat betekende elke week de grens over en vele uren tussen de wielen. Toen hij ten slotte belijdenis deed in Choteau waren er niet alleen veel familieleden uit Alberta gekomen, maar ook een groot deel van de belijdenisgroep. Het was een onvergetelijke dienst.

Van Engedi af

We denken nog even aan die tekst uit de inleiding: 'Ook zal het geschieden, dat er vissers aan dezelve zullen staan, van Engedi af tot En-eglaïm toe; daar zullen plaatsen zijn tot uitspreiding der netten...' (Ezech. 47:10a). Door Gods goedheid mogen de netten nog worden uitgespreid in dit weidse gebied. Zit er wel eens een visje in? We durven het niet te ontkennen. Als de Heere het geeft hopen we daar een volgende keer iets over te schrijven.

Lethbridge (Canada), ds. C. Sonneveld

heden in een soms wat ruimere vertaling van de onberijmde Bijbeltekst. Opmerkelijk dat het bij Luther ook gebeurt in Psalm 130. Blijkbaar spreekt deze psalm zo tot de verbeelding dat meerdere dichters zich die vrijheid veroorloven soms in de context van de psalm, soms - helaas - ook niet. Onze eigen berijming van 1773 doet het ook: *Zo doe' Hij ook aan mij*. Luthers psalmboek is inspiratiebron geweest voor talloze psalmbewerkers. Nog steeds neemt het zingen van psalmen (en geestelijke liederen) in de Duitse kerken een grote plaats in. In de gemeente van Straatsburg legde Martin Bucer de grondslag van het gereformeerde psalmgezang. Zijn principe was strakker dan dat van Luther. Volgens Bucer mocht in de gemeente niets worden gezongen dat niet letterlijk uit de goddelijke Schrift was genomen. De muziek in de eredienst moest de inhoud van de preek vertolken en ondersteunen. Van groot belang was ook dat school en kerk gezamenlijk afspraken maakten over het zingen van de psalmen. De psalmen die op school werden geleerd, werden in de kerk gezongen. Een mooi principe van inhoudelijk waardevolle samenwerking in het reformatieproces. Ook voor deze tijd is dat een voorbeeld ter navolging. Als een predikant zondags een psalm opgeeft die op school werd geleerd, zie je sommige kinderen immers herkendend meezingen!

De invloed van Bucers aandacht voor de psalmen bleef niet onopgemerkt. Calvijn maakte kennis van het psalmzingen in Straatsburg tijdens zijn verblijven in deze stad. De literair begaafde Calvijn zag het nut van goede en geestelijke psalmen in. In de Institutie gaat hij daarom ook op het zingen van psalmen in. Psalmen zijn - volgens Calvijn - gebeden die voortkomen uit een diepe bewogenheid van het hart.

In Geneve spande Calvijn zich daarom in om ook in die stad het zingen van de psalmen te bevorderen. Hij kwam in contact met de Franse hofdichter Clement Marot die diverse psalmen in het Frans had gedicht. Van Marot kwamen uiteindelijk bijna 50 psalmen in het Franse psalmboek. De overige zijn er door de Beza aan toegevoegd. Beza heeft zijn psalmberijmingen grondig aangepakt, Hij vertaalde ze van het Hebreeuws in het Frans en bewerkte de prozavertaling in mooie, welluidende poëzie in het Frans.

Calvijn voegde aan het psalmboek een

2

David's soete lier

De Reformatie: psalmen zingen in de volkstaal

Door de eeuwen heen heeft de christelijke gemeente de psalmen gezongen in het besef dat de woorden van God Zelf hierin het meest tot zijn recht kwamen. Het is aan de ene kant de verdienste geweest van Paus Gregorius (6e eeuw) dat hij het zingen van psalmen in de kerk opnieuw heeft geïnspireerd. De nog steeds populaire Gregoriaanse muziek is speciaal naar hem genoemd.

Aan de andere kant zijn de Gregoriaanse psalmen in het Latijn. Het volk kon deze psalmen dus niet meezingen.

Dat veranderde in de Reformatie. De reformatoren Luther en Calvijn besef-

ten dat zowel de prediking van Gods Woord als het zingen van de psalmen in de volkstaal moesten gebeuren. Pas dan kon het volk begrijpen wat het hoorde, las en zong. Het Latijnse Bijbelwoord moest plaatsmaken voor het berijmde Bijbelwoord in de taal van het volk.

In het hoofdstuk "Psalmberijmingen van de reformatie" gaat Ros in op de berijmingen van Luther, Bucer en Calvijn (Marot en Beza). Luthers berijming, die in 1524 in Wittenberg verscheen, was de eerste. Het ideaal van Luther was meerstemmige gemeentezang van psalmen en - zij het een beperkt aantal - gezangen. Hij veroorloofde zich wel een aantal vrij-

aantal richtlijnen toe voor het zingen in de eredienst. De psalmen moesten in de kerk op een heilige wijze, niet lichtvoetig en ongeregeld, maar met kracht en waardigheid gezongen worden. De melodieën (soms herkenbare wijzen!) moesten de tekst ondersteunen. Zo beschouwd klonken de psalmen als een geloofsgetuigenis.

Ze werden ook gezongen zonder orgel. Het ging primair om het zingen van de psalmen zelf. Orgels stonden bij Calvijn in het kader van de rooms-katholieke eredienst, waar het niet om het Woord alleen ging, maar om allerlei uiterlijkheden. Nog steeds zijn er gemeenten in Engeland, Schotland en Amerika waar dit principe van Calvijn actueel is.

Ros citeert in zijn boek een uitspraak van A.M. Alblas die de berijming van Marot/Beza het grootste literaire succes van de 16^e eeuw noemt. In de voorrede noemen de dichters zelf de troost die de psalmen kunnen geven

voor zuchters, hongerigen en moedelozen. In het verlengde daarvan noemt Ros de bundel een geloofsmonument. Een vertolking van Gods eigen Woord in de moeilijke tijd van de Reformatie, waar de geur van bloed en brandstapels aan verbonden was. Dus: en ontstaan in de strijd en literair en hymnologisch van hoog niveau. De internationale betekenis van de Geneefse psalmbundel was groot. Studenten uit allerlei West-Europese landen die in Genève studeerden, brachten de bundel mee naar hun eigen landen. Daar werd de bundel dan vertaald en bewerkt in de eigen taal. We merken dat ook in ons eigen land. Eerst in de vluchtelingengemeenten, maar later ook in de Nederlanden zelf werden de psalmen gezongen. Dat het ernst was met het psalmen zingen bewijzen de richtlijnen die aan de voorzangers werden gegeven. Een eerbiedige houding, een stichtelijk leven en een grondige kennis van Gods

Woord waren een paar van deze richtlijnen.

De eerste gereformeerde psalmberijming in de Nederlanden was die van Jan Utenhove (ca. 1520-1565). Ook hij was bij Bucer in Straatsburg geweest en had daar het zingen van de psalmen in de volkstaal meegemaakt. In de vluchtelingengemeente van Londen schreef hij zijn berijming. In de berijming proef je de sfeer van de vervolgingen en de strijd. De vervolging van David en de strijd die David later moet voeren tegen de vijanden van Israël wordt verplaatst naar de 16^e eeuw. Zeker in de opschriften van de psalmen is dat goed te lezen: *Desen Psalm (83) is oock een gebedt der Christenen, teghen alle Tyrannen ende poorten der Hellen, die de Kercke Christi willen overweldigen*. De strijd wordt dus ook in hoger perspectief geplaatst: het gaat hier om de wereldstrijd tussen Christus en de duivel. Utenhove werkte lange tijd aan zijn

Even maar...

Voor zijn leven verbindt

Dat zijn de laatste drie woorden van de zogenaamde lastbrief van de classis, die uitgereikt wordt aan een kandidaat tot de heilige dienst na zijn classisexamen.

Kerkrechtelijk gezien laat namelijk niet de Theologische School in Rotterdam uiteindelijk toe tot het ambt van dienaar des Woords, maar de gemeente(n) zelf. Aan de Boezemsingel worden de studenten voorbereid op het beslissende examen tijdens de classisvergadering waartoe zijn eerste gemeente behoort. Dat examen brengt best de nodige spanning met zich mee, zeker voor de betrokken broeder, mede ook gezien de aanwezigheid van – soms vele - meelevende mansleden uit de gemeenten. Dit examen is dus wel beslissend. Daarom mag de kandidaat bij voorbeeld voor deze uitslag niet verhuizen.

Deze week vindt op maandag 11 juli een classisvergadering plaats in Rijssen en op vrijdag 15 juli in Vlissingen. Het geheel van het kerkverband wordt daarbij verte-

genwoordigd door deputaten artikel 49 DKO, die een behoorlijk bindend advies geven. De kandidaat wordt in vier vakken ondervraagd. Meestal is dat exegese, dogmatiek, kerkrecht en kerkgeschiedenis. Hoewel de classis vrij is om andere vakken te examineren wordt dat weinig gedaan. Tenslotte wordt er een preekvoorstel over een opgegeven tekst gehouden.

Na besloten beraad dat alleen toegankelijk is voor ambtsdragers wordt de uitslag medegedeeld. Dan volgt het afrondende slot: de ondertekening van de zogenaamde lastbrief, voordat de kandidaat staande wordt toegezongen. Deze ondertekening behoort in de vergadering plaats te vinden en niet slordig even onderhands nadien. Want het is altijd weer een inhoudsvol ogenblik, wanneer allen aan het einde van zo'n classisvergadering deze plechtige verklaring voorgehouden wordt: *'...dat de classis met vrijmoedigheid voornoemde broeder toelaat tot de bediening van het Woord en de sacramenten, hem daartoe*

last en bevoegdheid gevende, met de bede, dat de Heere hem door de bediening van de Heilige Geest getrouw en volvaardig make tot deze heilige en gewichtvolle dienst, tot welks getrouwe vervulling hij zich door mede-ondertekening overeenkomstig de in de Gereformeerde Gemeenten geldende bepalingen dezes voor zijn leven verbindt'.

Laten de dienaren van het Goddelijke Woord zich in hun doen en laten, spreken en schrijven bewust zijn dat ze dit zó hebben ondertekend. Daar komen we voor God en mensen toch nooit los van? Waarachtig en oprecht. Het is wat, onder de aanroeping van Gods heilige naam: *'...overeenkomstig de in de Gereformeerde Gemeenten geldende bepalingen dezes voor zijn leven verbindt'.* Daarop is en blijft hij aanspreekbaar gedurende zijn gehele ambtsbediening. Onder deze duidelijke verklaring zette hij immers vrijwillig en van harte zijn handtekening. Wat een verantwoordelijkheid. Wat een verwaardiging!

berijming. Pas na zijn dood werd in 1566 de complete psalmberijming in Londen uitgegeven. Zijn psalmen hebben een beperkt gebruik gehad. Buiten de Londense gemeente zijn ze niet veel gezongen.

Utenhoves psalmen werden vrij snel verdrongen door de psalmberijming van Petrus Datheen. Deze psalmen werden snel erg geliefd in de gemeenten in de Nederlanden vanwege de gemakkelijke woordkeus, de duidelijke inhoudelijke taal en niet in het minst om de bijzondere geestelijke zeggingskracht in veel psalmen. Dat het metrisch niet altijd lekker loopt en de psalmen niet direct geënt zijn op de grondtalen en een vertaling zijn van de Franse psalmen merkten de gewone kerkgoers niet op. Soms veroorloofde Datheen zich een dichterlijke uitbreiding.

Opvallend is dat hij dan vaak zijn persoonlijke bevinding of de bevinding van de kerk weergeeft. Lees Psalm 23 maar.

De kerkelijke vergaderingen aanvaardden Datheens bundel in alle gemeenten binnen de gereformeerde kerk. En zo zongen de gemeenten ondanks alle goed en minder goed bedoelde pogingen tot verbetering twee eeuwen lang de berijming van Datheen. Boeiend te lezen hoe velen zich het hoofd braken over de berijming van Datheen, maar dat het tot ver in de 18^e eeuw duurde voordat de berijming werd ingeruild voor een andere, de berijming van 1773.

De meest diepgaande, maar wel voorzichtige kritiek kwam van de Utrechtse hoogleraar Voetius die de berijming van Datheen te veel afwijkend vond van de Statenvertaling. Datheen had

natuurlijk die vertaling niet kunnen gebruiken. Hij hanteerde de in de 16^e eeuw gangbare Deux Aes Bijbel. De opmerking van Voetius toont wel aan dat een Bijbelvertaling en een psalmberijming op een lijn moeten liggen.

Toch bleven de psalmen van Datheen tot in de 21^e eeuw in sommige streken (Zeeland) en kerkelijke gemeenten geliefd. De GBS verzorgde een nieuwe uitgave van de psalmen van Datheen,

Petrus Datheen

de Petrus Datheenstichting ijvert zich voor het blijven zingen van deze psalmen en diverse predikanten citeren in kerkdiensten nog regelmatig uit de berijming van Datheen. Wijlen ds. F. Mallan vatte de kracht van Datheen kernachtig samen: *Hoe komen die oude Psalmen toch altijd uit de diepte op en zijn de uitspraken in de klachten en de lofuitingen toch altijd nog krachtiger*

en kernachtiger dan die van de nieuwe berijming (1773). Het is altijd aan te voelen dat die Psalmen in een weg van bloed en tranen, lijden, verdrukking en vervolging zijn geboren.

Lees en zing de onderstaande psalm maar eens:

*Dan sullen wy die schaepen uwer weyden,
End u'volck sijn, met blydschap groot
uutbreyden
Uwes naems eer, oock werden uwe krachten,
Altyt vertelt van gheslacht' tot gheslachten.*

Psalm 79:7 (berijming Datheen)

(wordt vervolgd)

Scherpenzeel,

H. van Grol

G.M. de Leeuw in een herdenkingsdienst stil bij dit jubileum.

Op 9 mei 1907, Hemelvaartsdag, verschijnt een zevental mannen uit Ridderkerk voor de kerkenraad aan de Boezemsingel te Rotterdam. Uit hun midden wordt een bestuur verkozen dat de belangen behartigt, totdat een gemeente geïnstitueerd kan worden. Op 30 mei 1907 vergadert dit bestuur voor de eerste maal. De notulen van deze vergadering geven weer wat het verlangen van deze mannen was. 'Dat deze vergadering gekend moge worden aan dat kenmerk dat Jezus Zijn discipelen gaf toen Hij zeide: 'Hieraan zullen zij bekennen dat gij mijne discipelen zijt, dat gij veel liefde hebt onder malkander' en dat wanneer den Bruidegom komt, de voortplanting van deze vergadering nog mag aanwezig zijn en in hun midden velen ja zeer velen wijze maagden mogen gevonden worden, die hunne lampen brandende hebben met olie in hare vaten en alzoo den Bruidegom mogen te gemoet gaan en door Hem binnen gelaten worden voordat de deur voor allen eeuwen eeuwigheid gesloten wordt.'

Op 4 juli 1907 vindt de eerste samenkoms plaats in een houten kerkgebouwtje aan de Lagendijk. Reeds in de negentiende eeuw werden echter ook samenkomsten belegd op de zolder van de boerderij van Wout van der Waal aan de Lagendijk. Daar waren soms tussen de 200 en 300 mensen. Oefenaar Den Hoed leidde er 25 jaar diensten. Hij onderhield contacten met ds. H. Stam (1838-1916) van Capelle aan den IJssel. Na het overlijden van oefenaar Den Hoed in 1907 zoeken steeds meer mensen aansluiting bij de (latere) Gereformeerde Gemeente.

Na de nodige verwickelingen kan er op 26 december 1910 een gemeente worden geïnstitueerd. Ds. Pieneman van Rotterdam-Charlois bevestigt op deze Tweede Kerstdag de eerste drie ambtsdragers. De gemeente telt dan 36 belijdende leden en 41 doopleden.

Tien predikanten

In de afgelopen 100 jaar werd de gemeente ongeveer 55 jaar gediend door tien predikanten.

Het boek beschrijft de geschiedenis, geordend naar de periode dat deze predikanten in Ridderkerk stonden. De eerste predikant, ds. D.C. Overduin, kwam in 1911. Na ds. Makkenze en ds. Van Oordt volgde een vacante periode van 17 jaar (1923-1930). Na

Trouw van de God van Bethel

100 jaar geschiedenis

Gereformeerde Gemeente Ridderkerk

De geschiedenis van de kerk lijkt zo dikwijls een geschiedenis van mensen te zijn. In de beschrijving van 100 jaar geschiedenis van de Gereformeerde Gemeente in Ridderkerk blijkt dat het echter Gods trouw alleen is die de kerk in stand houdt.

In 15 hoofdstukken informeert het boek "Trouw van de God van Bethel" over het wel en wee in het kerkelijk leven van deze gemeente die op 26 december 2010 100 jaar bestond. In de middagdienst, op Tweede Kerstdag, stond de plaatselijk predikant ds.

het vertrek van ds. Van de Woestijne volgde opnieuw een lange vacante periode (1950-1968).

De vijf nog in leven zijnde predikanten geven een terugblik op de periode dat zij Ridderkerk mochten dienen. Ook van de weduwe Van de Woestijne treffen we een terugblik aan op de periode dat zij tijdens de ingrijpende oorlogsjaren in Ridderkerk woonde. De vraaggesprekken getuigen van de trouw van de God van Bethel in het dienstwerk dat deze predikanten mochten verrichten, maar ook in de vrucht die God gaf onder de bediening van Zijn Woord.

Een belangrijke plaats binnen het kerkelijk leven hadden de ouderlingen E. van der Vlis (1947-1966), O. Brouwer sr. (1923-1927, 1931-1942, 1943-1967), O. Brouwer jr. (1965-1995) en H. van Dam (1969-1998). Aangrijpend is het plotselinge overlijden van ouderling O. Brouwer jr. Hij had zelf ooit gezegd dat er op zijn rouwkaart nooit zou mogen staan 'geheel onverwacht'. Zou zei hij, 'ik verwacht het elke dag'. In het laatste gebed op zijn sterfdag, na het morgeneten, bad hij, zo vertelde zijn vrouw: 'Heere, als U me vandaag op komt te nemen, dan ga ik niet sterven. M'n leven was een cirkel van louter genade'.

Zegen en zorg

Kerkelijk leven brengt zegeningen en zorgen met zich mee. Vele zaken uit het maatschappelijke en het kerkelijk leven passeren de revue. De watersnoodramp van 1953 trok diepe sporen in Ridderkerk. Gemeenteraadslid B. van der Graaf, die later de Gereformeerde Gemeente nog acht jaar als ouderling zou dienen, voert na de ramp het woord in de gemeenteraad. Hij wijst op de roepstem Gods in de ramp. Aan de andere kant roept hij op tot dankbaarheid omdat van de 1742 bewoners wier huizen onder water hadden gestaan, er niet een verdronken is.

Het jaar 1953 is ook het jaar van de scheuring. De kerkenraad stuurt daarover een brief aan de synode waarin men aangeeft de handelwijze van de synode niet juist te vinden. Men roept op om het gesprek weer aan te gaan met de broeders die ons verlieten.

Er is veel vergaderd om te komen tot kerkbouw en kerkverbouw, maar ook de orgels gaven veel stof tot spreken. Na het eerste houten gebouw heeft de gemeente een kerkgebouw gehad aan de Lagendijk dat diverse malen werd vergroot. Toen dit kerkgebouw de gemeente niet meer kon bevatten,

Het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente Ridderkerk.

werd de huidige kerk gebouwd (1972). Ds. A.M. den Boer stond toen in Ridderkerk. Mevr. Den Boer vertelt in een vraaggesprek van vrucht tijdens de bediening van haar man. Tranen kostte het haar en haar kinderen toen de weg in 1973 naar Norwich voerde. Van 77 (doop)leden in 1910 groeide de gemeente door de tijd tot het hoogste

Het boek is rijk geïllustreerd vanuit oude en nieuwe bronnen, velen uit verleden en heden komen aan het woord.

ledental van 1887 in 2001. Doordat er nauwelijks meer gebouwd wordt in Ridderkerk, vergrijsd de gemeente en daalt het ledental. In 2010 bedroeg het aantal leden nog 1417.

Vanuit Ridderkerk zijn kerkdiensten beled in Slikkerveer en Bolnes. Dit leidt in Slikkerveer tot instituering van een gemeente in 1953. In Bolnes blijkt het niet mogelijk te zijn om te komen tot een levensvatbare gemeente. De kerkenraad van Ridderkerk zoekt in overleg met Rotterdamse gemeenten ook naar een mogelijkheid om tegemoet te komen aan het verlangen van de in Barendrecht wonende leden om te komen tot een gemeente in Barendrecht. Uiteindelijk leidt dit

in 2004 tot de verplaatsing van de gemeente van Rotterdam-Zuid naar Barendrecht. Het grootste deel van de in Barendrecht wonende leden van de gemeente Ridderkerk sluiten zich in 2004 aan bij deze verplaatste gemeente.

Het zal duidelijk zijn dat ik dit boek van harte ter lezing aanbeveel. De commissie die het boek verzorgde, heeft veel werk verzet. Het boek is rijk geïllustreerd vanuit oude en nieuwe bronnen, velen uit verleden en heden komen aan het woord.

Dwars door alles heen spreekt in dit boek wat ouderling Brouwer jr. de jeugdvereniging voorhield: 'Toen zag ik ineens de maan, zo vol zo mooi. Met kracht bepaalde de Heere me toen bij de woorden uit Psalm 72: Zij zullen U vrezen, zolang de zon en de maan zullen zijn, van geslacht tot geslacht. Dat gaf me toen zo'n moed, ook voor jullie. En dat wilde ik jullie vanavond meegeven'.

N.a.v. "Trouw van de God van Bethel. Honderd jaar Gereformeerde Gemeente Ridderkerk 1910-2010", uitg. kerkenraad Ridderkerk, ISBN 978-90-816171-1-6; 532 blz.; € 29,95 (excl. verzendkosten); te bestellen bij A. van Gent, tel. 0180-421064, e-mail: a.vangent@kliksafe.nl

Barendrecht,

ds. L. Terlouw

De wijzers van de wereldklok

Jaarverslag 2010, ZGG

'Eerst moet het Evangelie in de hele wereld gepredikt worden. Al schrijven we reeds meer dan tweeduizend jaar zendingsgeschiedenis en al zijn veel volken bereikt, toch is de opdracht nog niet voltooid. Er moeten nog zondaren worden toegebracht tot de gemeente die eeuwig zalig wordt. Daar zijn arbeiders voor nodig. De Heere wil gebruik maken van de dienst van mensen. ZGG begeert niet anders dan een middel in Gods hand te mogen zijn in de voltooiing van het Koninkrijk van God!'

Het zijn inleidende woorden uit het onlangs verschenen Jaarverslag 2010 van de Zending Gereformeerde Gemeenten. De bekende terreinen waar onze zending mag werken, passeren één voor één de revue, waarbij in een vaste volgorde zendingswerkers, zendingswerk en verwachtingen aan de orde komen. Werkers komen en gaan, politieke onrust en relatieve vrede en

Wij zaaien slechts. Maar Hij zal zaad zien, en het welbehagen des Heeren zal door Zijn hand, door de hand van Christus gelukkig voortgaan.

veiligheid wisselen elkaar af, maar Gods werk gaat door: de *prediking van het Evangelie*. Alle varianten en trends ten spijt, de prediking van het Evangelie is en blijft het hart van het zendingswerk. Dat eenvoudige werk draagt vrucht, zal voorspoedig voortgaan, hoewel de vrucht zich vaak vooralsnog aan de ogen van ons mensen onttrekt.

Zo ook in Guinee, een terrein wat ik er graag even uitlicht. Hoewel het team, zo blijkt uit het Jaarverslag 2010, in omvang flink afnam door de noodzakelijke terugkeer van verschillende zendingswerkers, het werk zelf ging door. De verdere vertaling van de Bijbel in verschillende stamtalen verliep voorspoedig. Het Woord (in de eigen

taal) mocht doorgegeven worden in persoonlijke ontmoetingen, in grote of kleinere groepen, in Bijbelvertellingen en gezamenlijke Bijbelbesprekingen. Eenvoudig, zonder opsmuk, zonder media-aandacht. Zoals zendingen eeuwenlang gehandeld hebben, zoals Paulus met zijn broeders in Filippi deed, aan de oever van de rivier. Dat is zendingswerk: eenvoudig met mensen spreken vanuit het Woord. In de gelovige verwachting dat de Heere het hart van de Zijnen openen zal door Zijn kracht.

Na een kopje "zendingswerkers, zendingswerk", volgt het kopje "verwachtingen". 'We verwachten nieuwe werkers. Daar ziet het team in Guinee biddend naar uit', zo kunnen we lezen in het jaarverslag. Onthutsend is het om ook te lezen: 'Na de repatriëring van de evangelist werden de zondagse bijeenkomsten (in Boké) in het kerkelijk centrum beëindigd'. Repatriëring is voor werkers soms onvermijdelijk, maar een dergelijke zin, daar moeten we ons met elkaar wel heel diep voor schamen.

Is er dan *geen*, is er dan *niet meer* verwachting? Ja, naast alle organisatorische verwachtingen voor de komende jaren, verwachten we vrucht. Ook in Guinee. We hopen op beloofde, op toegezegde vrucht. *Wij zaaien slechts. Maar Hij zal zaad zien, en het welbehagen des Heeren zal door Zijn hand, door de hand van Christus gelukkig voortgaan.*

Dat welbehagen des Heeren is de vaste grond van het zendingswerk. Dat werk is dan wellicht naar eigentijdse begrippen niet effectief, maar de Geest zoekt enkelingen, verkoren enkelingen, ook in Guinee. En juist dit werk, in deze eenvoudige vorm, naar het voorbeeld van de Schrift, draagt vrucht. Ga maar bemoedigd door, werkers in Guinee, meer dan zaaien en smeken behoef je niet te doen. De vrucht komt van de Heere, de oogst en de eer zijn voor Hem.

Lezers van de Saambinder, u doet er goed aan om dit Jaarverslag 2010 persoonlijk te lezen. U krijgt veel en goed leesbare informatie aangereikt, niet alleen over Guinee, maar ook over de

andere zendingsterreinen: Ecuador, Albanië, Nigeria, Indonesië en Oost-Azië. Het vergroot uw betrokkenheid bij het zendingswerk, en het kan u wellicht ook aansporen biddend te vragen naar de weg van God met uw eigen leven. Want de oogst is zo groot, en de arbeiders zo weinig.

Dat er ondertussen ook naar nieuwe zendingsvelden wordt gezocht, kan en behoeft uiteraard niet in ieder jaarverslag gemeld te worden. De voorbereidingen ervoor vergen veel tijd, maar ook dat aspect van het zendingswerk gaat door. Kenmerkend voor zendingswerk is immers, zoals in de inleiding van het Jaarverslag wordt gezegd, het *voort-gaan* van het werk. Het grote kenmerk van de voleinding van de wereld is de *voort-gang* van het Evangelie. De wijzers van de wereldklok gaan *voor-uit*. Want het einde van de wereld komt wanneer het Evangelie overal gebracht is. Er zijn nog honderden miljoenen onbereikten!

De zegen van de grote Zender, voor Wie ook geen nieuw gebied te gsloten is, zij de broeders deputaten en alle collega-werkers op het zendingsbureau en op de zendingsterreinen van harte toegebeden.

*Zijn Naam moet eeuwig' eer ontvangen;
men loov' Hem vroeg en spa;
de wereld hoor', en volg' onze zangen
met 'Amen, amen' na.*

Wamena (Papua), ds. J. IJsselstein

Ga maar bemoedigd door, werkers in Guinee, meer dan zaaien en smeken behoef je niet te doen. De vrucht komt van de Heere, de oogst en de eer zijn voor Hem.

**"Mijn troost in mijn ellende",
ds. W. Hage; uitg. De Groot Goudriaan, Kampen; ISBN 9789088651571;
1056 blz.; (twee delen); € 79,90.**

Onze gemeenten is een grote dienst bewezen door het verschijnen van een verklaring van de Heidelbergse Catechismus door wijlen ds. W. Hage. Een aanbevelenswaardige verklaring om te gebruiken in de leesdiensten, maar ook in het onderzoek in de leer die naar de godzaligheid is.

Wat opvalt is de zakelijke, duidelijke uiteenzetting van de zaken die de Heidelbergse aan de orde stelt. Bij elke zondagsverklaring staat een tekst als uitgangspunt, die gebruikt wordt als inleiding om tot de verklaring te komen. Zo wordt de band met de Heilige Schrift duidelijk. Nadat de betreffende Zondag verklaard is, wordt er geëindigd met de toepassing, om met het gehoorde tot onszelf in te keren.

De lijn waar onze gemeenten vanouds op gestoeld zijn is duidelijk te vinden. Schriftuurlijk, dogmatisch, bevindelijk, evenwichtig en duidelijk in het plaatsmakend werk voor Christus. Wij lezen: 'Maar och, wat zijn er velen die er overheen willen leven (blz. 65, des mensen verdorvenheid), en die van een Jezus gaan spreken zonder ooit met de eerste Adam in aanraking te zijn geweest'. Het kostelijke van het snode wordt gescheiden, de Pelagiaan en de Remonstrant, al is het in een nieuw jasje, wordt ontdekt.

Met name in Zondag 7 wordt het zaligmakend geloof onderscheiden van al het andere geloof. Duidelijk wordt de geloofskennis verklaard die de ziel erfaart: 'die geloofskennis, dat is die kennis, dat wij allen van nature afvallige zondaren en afvallige muiters zijn' Maar dan het geloofsvertrouwen: 'Ja door die kennis en dat vertrouwen mag ervaren worden dat Hij is: De Weg, en de Waarheid en het Leven, om ook op die Grondslag alleen gefundeerd, op die enige Grondslag alleen zalig te worden'.

Zie hoe alle droggronden buiten Christus weggeslagen worden. Het onderscheid tussen statelijk en standelijk komt duidelijk aan de orde. 'O volk, in het standelijke leven zijn er tijden en ogenblikken dat men mag smaken en proeven dat Hij

goed is'. Ik citeer verder: 'O, zij kunnen met alles wat zij hebben ontvangen niet betalen, en toch moet het recht zijn loop hebben. God komt volkomen betaling te eisen van de zondaar. Dat is onmogelijk, met al hetgeen in het leven is geschied'. Zo wordt het leven van Gods volk verklaard. Wij kunnen er ons aan toetsen, wat wij er van kennen. Het wonder van zalig worden komt aan de orde, maar ook de onbekeerden worden aangesproken. 'De deur is nog niet op het nachtslot geworpen. Dan bent u nog niet te oud en te slecht en nog niet een te grote misdadiger, maar dat u maar buigen mag en vallen mag voor die God. In erkenning dat u de straf verdiend heeft en de schuld waardig bent. Smeek Hem toch of Hij Zijn wonderen van genade door Zijn lieve Geest nog in uw hart wil verheerlijken!' Wij zouden graag meer citeren. Kortom, wij lezen hier de oude beproefde waarheid. De waarheid waar God op het hoogst verheerlijkt wordt en de zondaar op het diepst vernederd wordt. Maar ook hoe de zondaar in Christus met God verzoend wordt. Het is een keurige uitgave voor een redelijke prijs. De twee delen zijn het waard om aangeschaft te worden. De HEERE verbindt ons met ons nageslacht aan de waarheid, die ons van de vaders is overgeleverd. Gode tot eer en tot zaligheid van onze zielen.

Kootwijkerbroek, ds. G. Beens

"Tot een teken; Joodse feesten en symbolen", door ds. C. Neele en ds. W. Silfhout; uitg. Den Hertog, Houten, ISBN 978 90 331 2356 6; 102 blz.; € 9,90.

In een bepaald opzicht heeft het Jodendom iets aantrekkelijks. Van Joodse gebedsmantels gaat bekoring uit. Rijk versierde Thorarollen trekken als vanzelf de aandacht. Als er heden ten dage in Jeruzalem een Joods feest wordt gevierd, zijn er duizenden toeristen die met belangstelling toekijken. Soms wordt er zelfs met een zekere jaloersheid gekeken naar al die

Joodse gebruiken en feesten. Wat mooi! Maar, zien we dan alleen de buitenkant? Beseffen we dat elk gebruik, elke feest ten diepste leeg is, als Gods Geest erin gemist wordt en als er een Borg gemist wordt?

In het gemakkelijk leesbare boekje "Tot een teken" geven de Israëldeputaten ds. Neele en ds. Silfhout achtergrondinformatie over Joodse feesten en symbolen. Onze broeders geven uitleg van verschillende oudtestamentische feesten en gebruiken die nog altijd gangbaar zijn onder Joden. Ze vermelden daarbij niet alleen de bijbelse gegevens, maar ook de uitleg die door Joodse rabbijnen wordt gegeven. Ook vragen ze aandacht voor feesten die in het latere Jodendom zijn ontstaan. Maar steeds opnieuw –en dat maakt het boekje aantrekkelijk– wijzen ze op de vervulling van het Oude Testament in de Middelaar. Als dat ontbreekt, ontbreekt alles. Juist dat gemis in het huidige religieuze Jodendom mag ons wel vurig doen bidden om het wegemen van het deksel van hun aangezicht. Daartoe zegene de Heere het werk onder het Joodse volk. De opbrengst van dit boekje is daarvoor bestemd. Ook daarom van harte aanbevolen. Op de achterkant van het boekje lezen we dat er ook prachtige kleurenfoto's in zijn opgenomen. Dat is waar, maar er staan ook verschillende afbeeldingen in waarvan de kwaliteit minder is. Dat is een beetje jammer van zo'n aardig geschenkboekje.

Middelburg, ds. J.M.D. de Heer

"Vergoten voor u", R.M. McCheyne e.a.; uitg De Banier, Apeldoorn; ISBN 978 90 336 30163; 70 blz.; € 10,90.

Gods kinderen kennen strijd in het hart over wie er genodigd worden tot het Heilig Avondmaal. In de Nederlandse Geloofsbelijdenis lezen we dat de nodiging alle leden van het geestelijk huisgezin geldt. Maar daarmee zijn nog niet alle vragen opgelost. Word ik genodigd tot de heilige dis des Verbonds? Hoe kan een heilige Gastheer mij, zo'n schuldige en onheilige zondaar nodigen om met Hem de maaltijd te gebruiken?

Op deze vragen geeft "Vergoten voor u" antwoord. Dit boekje, samengesteld door mevr. J. Kranendonk-Gijssen, bevat meditaties voor de week van voorbereiding. Voor elke dag vindt u een meditatie die wijst op het noodzakelijke zelfonder-

zoek en een meditatie die meer *geestelijk onderwijs* bevat. De meditaties zijn afkomstig uit de schatten van het puriteinse erfgoed. Ze worden gevolgd door een gedicht van Jacob Groenewegen, en door het gedicht "Het ware Bruiloftskleed". Dat is van een onbekende dichter. Aan de keus van de meditaties is veel zorg besteed, ze zijn rijk van inhoud en zo krijgt u veel voor weinig geld. Omdat zelfonderzoek een zaak is voor allen, is het een boekje voor de hele gemeente.

Ik citeer wat Watson hierover schrijft: 'Als wij na ons zelfonderzoek tot de conclusie komen dat wij geen ware genade hebben (...) voorkomen we het gevaar van zelfbedrog. Ontdekken wij dat wij wel genade hebben, dan mogen we er ook de troost van ontvangen.'

Al eerder verschenen in deze serie "Ik voor u" en "Verbroken voor u".

Alblasserdam, ds. B. van der Heiden

VAN DE REDACTIE

De Saambinder zal niet verschijnen op **28 juli a.s.** In het bijzonder i.v.m. het aanleveren van opgaven van kerkdiensten, kerknieuws en andere berichten voor het dus voor twee weken geldende nummer van **21 juli a.s.**, wordt belanghebbenden verzocht hiervan goede nota te nemen.

KERKNIEUWS

■ MUTATIES KERKELIJK JAARBOEK 2011

* Pag. 52, **EMERITUSPREDIKANTEN.**

Het telefoonnr. van ds. C. Neele op zijn op 20 juli a.s. ingaande nieuwe adres Egge 28, 3171 DE Poortugaal, is: 010-501 77 07. Zijn e-mailadres blijft: c.neele@kliksafe.nl

* Pag. 54, **PREDIKANTEN IN AMERIKA EN CANADA.**

Het telefoonnr. van ds. C. Vogelaar is nu: 00-1-616-453-2527. Zijn e-mailadres is gewijzigd in: revcvogelaar@gmail.com

■ PREEKBEURTEN 2012

Ds. G.J. van Aalst verzoekt vriendelijk hem niet te benaderen voor preekbeurten omdat zijn mogelijkheden daartoe minimaal zijn.

■ VERSLAG AFSCHEIDSDIENST DS. C. VOGELAAR

Woensdagavond 15 juni heeft ds. C. Vogelaar, na een periode van bijna vier jaar verbonden te zijn geweest aan onze gemeente, afscheid genomen in verband met zijn vertrek naar de gemeente Grand Rapids Covell Avenue van The Netherlands Reformed Congregations.

Na votum, samenzang, collecte en gebed bepaalt de dominee onze gemeente en de vele belangstellenden bij het Woord des HEEREN. Dit doet hij naar aanleiding van Psalm 138 vers 8: "De HEERE zal het voor mij voleinden; Uw goedertierenheid, HEERE is in eeuwigheid; laat niet varen de werken Uwer handen."

Als thema noemt onze dominee: "Davids geloofsgetuigenis aangaande de werken van Gods handen". Dit thema wordt onderverdeeld in drie punten: geloofsze-

kerheid, geloofsgrond en geloofsgebed. David, als koninklijk zanger, geeft hier een soort commentaar en verklaring op de belofte van de komst van de komende Messias. De HEERE spreekt immers in het boek Samuël: "Uw huis zal bestendig zijn tot in eeuwigheid." Het gaat hier om het onvergankelijk Koninkrijk. Van deze belofte gaat David zingen, niet uit gewoonte, maar door Gods Geest geleerd en geleid, met zijn gehele hart.

God heeft immers Zijn Woord voor hem bevestigd, te midden van de vijanden die hem omringen. Daarom krijgt David, door genade, de begeerte om de deugden des HEEREN te verkondigen. De schuldige David zal niet weggestormd worden, want de HEERE gedenkt aan Zijn verbond en het doel hiervan is het werk waarin God verheerlijkt zal worden.

Dit mag tot bemoediging zijn van Gods kerk. Hij zal het voor mij voleinden, volmaken, tot een goed einde brengen.

Uw goedertierenheid, HEERE is in eeuwigheid. Hier worden we bepaald bij het liefhebben en het roemen van de deugden Gods. Want de HEERE is trouw aan Zijn verbond. Het is de standvastige liefde van God. Deze liefde houdt stand want het is een eeuwige liefde.

David eindigt met een gebed: "Laat niet varen de werken Uwer handen." Het is niet in tegenspraak met het voorgaande, maar een bede om het voortgaande werk van de Heere. Het is de innerlijke bede: "HEERE, houdt U mij toch vast".

Kent u het werk van Gods handen in uw leven? De indringende vraag die de predikant aan het hart legt van jong en oud is: Kent u de schreeuw van de ziel naar God. Zelf rechtvaardig de dood verdient,

maar door Gods Geest geleid naar De Weg, de Waarheid en het Leven?

Na het dankgebed spreekt de dominee op zijn eigen, gevoelvolle wijze de gemeente, genodigden en familie toe.

Als consulent van de gemeente en afgevaardigde van de classis Kampen spreekt ds. A. Schot de scheidende predikant toe. Vervolgens spreekt namens het geheel van de Geref. Gemeenten ds. G.J. van Aalst en tot slot wordt het woord gevoerd door ouderling G.J. Vlastuin namens de kerkenraad en de gemeente van Zwolle. Na een enkel dankwoord legt de dominee, in de Naam van zijn Zender, de zegen op de gemeente.

Kerkenraad Geref. Gemeente Zwolle

■ AFSCHEID DS. G.J. BAAN VAN KAPELLE-BIEZELINGE

Woensdag 29 juni nam ds. G.J. Baan afscheid van de gemeente van Kapelle-Biezelinge. De predikant diende de gemeente 5 ½ jaar. Hij vertrekt naar Kalamazoo in de Verenigde Staten.

Ds. Baan bediende het Woord uit Hebrëen 13:8: "Jezus Christus is gisteren en heden Dezelfde en in der eeuwigheid." Het thema van de preek was: Jezus Christus, de Onveranderlijke, in het verleden, heden en de toekomst.

"Zijn Naam moet eeuwig eer ontvangen." Het gaat niet om onze naam, maar om Zijn Naam. Dat geeft ook moed bij dit afscheid. In een afscheidspraak moet niet de mens, maar Jezus Christus centraal staan. Jezus Christus Die ons verlossen kan van het grootste kwaad en brengen tot het hoogste goed. Ons leven moet op Hem gebouwd zijn. We moeten Hem kennen.

Verleden

Paulus schreef de brief aan de Hebrëen, een gemeente in de verdrukking. Een gemeente die vastzat aan de wetten van het Oude Testament.

Het verleden van de gemeenteleden is verschillend. Ook Paulus had een verleden. God zette hem stil en hij leerde genade kennen. Paulus spreekt echter niet over zichzelf, maar over Jezus Christus. Het gaat om Zijn geboorte, omwandering, lijden en sterven. Zijn bloed dat de grond op Golgotha rood kleurde, maar ook Zijn bloed dat het hart van Paulus en de harten van al Zijn kinderen gewassen en gereinigt heeft van alle zonden.

Heden

Jezus zegt: "Ik ben met ulieden, al de dagen." We moeten ons de vraag stellen: "Is er een middel om de welverdiende straf te ontgaan"? Wat moeten wij doen om zalig te worden? Jezus Christus, de Zaligmaker, is het antwoord. Al wie tot hem komt zal Hij geenszins uitwerpen. Jongeren en ouderen: zie Zijn milde handen, Zijn ogen, Zijn stem. Verhardt u niet, maar laat u leiden.

Toekomst

We weten niet wat de dag van morgen brengt. Wat we wel weten is dat we op weg zijn naar het eindgericht. We hebben hier geen blijvende stad. Het komt er op aan hoe we onderweg zijn: met of zonder God.

Gods Kerk heeft de garantie dat Jezus Christus bij hen is tot in der eeuwigheid. De weg die God ons laat gaan is niet altijd gemakkelijk. Maar Hij zal ons leiden door Zijn raad. We nemen afscheid met de wens eenmaal allen te mogen ontmoeten voor Zijn troon.

"Jezus Christus is gisteren en heden dezelfde en tot in der eeuwigheid."

Na de dienst werd de scheidende predikant namens de classis en de particuliere synode Zuid toegesproken door ds. C.J. Meeuse, consulent van de gemeente. Burgemeester A.B. Stapelkamp sprak namens de gemeente Kapelle-Biezelinge. Tenslotte sprak ouderling H. van Groningen ds. Baan en zijn gezin toe namens kerkenraad en gemeente.

Kerkenraad Geref. Gemeente
Kapelle-Biezelinge

Een stem uit het verleden

Welgelukzalig zijn zij, die Zijn getuigenissen onderhouden, die Hem van ganser harte zoeken.

Psalm 119:2

Enerlei wedervaart de rechtvaardige en de goddeloze, zo dien, die God dient als die Hem niet dient. En boven dat alles, de tegenspoeden der rechtvaardigen zijn vaak vele. Hun pad is menigmaal niet op rozen, maar leidt veelal door de diepte. Gods volk heeft echter iets dat de wereld niet kent.

Paulus was van God gegrepen, door God bekeerd, door God vrijgemaakt in het bloed des Lams en verzegeld met de Heilige Geest der belofte. Alle grond buiten Christus was hij verloren, en hij was geborgen en gevonden in die eeuwige Immanuël, in Wie de grondslag van zijn zaligheid lag, maar ook de sterkte en de kracht van zijn leven.

Paulus was van God gekend van voor de grondlegging der wereld, hij was gekend in de tijd van het welbehagen, en hij was nooit een ogenblik uit Gods oog en hart. God Zelf vergezelde hem op al zijn wegen, persoonlijk en ambtelijk. In welke ongelegenheden hij ook kwam, hij kon met David zeggen: 'Gij blijft mij bij in alle tegenspoeden.'

Hij was niet vreemd aan druk en kruis, teleurstellingen en ontmoedigingen, maar in tijden van nood gaf God hem moed en krachten.

O, onbekeerde medereiziger, dat uw diepe ellende en armoede u niet onbekend bleef, maar dat God uw ogen ervoor opende. Zeg zelf eens, kan de wereld u verschaffen wat God Zijn volk schenkt? Kunt u in de zonde die vermakingen en bemoedigingen vinden, die God uit genade Zijn volk verleent? Wees eerlijk met uzelf, bent u God ooit tegengekomen zoals Paulus daar ervaring van had? Toch zal het noodzakelijk zijn om getroost te kunnen leven en eenmaal zalig te sterven. Ons leven is maar een handbreed gesteld en onze leeftijd is als niets. Elk ogenblik kan ons leven afgesneden worden. Elk moment kunnen wij opgeroepen worden voor de Rechter van hemel en aarde. Leer toch bedenken wat tot uw eeuwige vrede dient!

God opene uw ogen. Christus velle u neder, opdat u voor die Koning in het stof leerde bukken en om genade leerde smeken.

Ds. W.C. Lamain

BERICHTEN

■ VOORAANKONDIGING ZOMERCONFERENTIE VOOR STUDENTEN

De werkgroep voor studenten van de Geref. Gemeenten belegt op **vrijdag 16 en zaterdag 17 september** een conferentie voor alle studenten die studeren aan een WO- of HBO-instelling. Het thema is 'Geropen'.

Op vrijdagavond is er een lezing over 'Hoe God roept tot geloof' door ds. A.

Schot. Op zaterdagmorgen is er een lezing over 'Hoe God roept tot dienen' door dhr. W. Visser. Het geheel wordt afgesloten met een forumbespreking.

De conferentie wordt gehouden in het gebouw van Driestar Educatief te Gouda. We zien uit naar een goede bijeenkomst. Er is altijd volop gelegenheid voor onderling gesprek en ontmoeting. Voor de eerstejaars studenten is er op **vrijdag 16 september** om 16.00 uur een speciale

introdutiebijeenkomst. Noteer alvast de data!

Meer informatie kun je vinden op de website: www.studentengg.nl

■ ZANGAVONDEN

Aagtekerke

Psalmzangavond op **woensdag 20 juli**, aanvang 19.30 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente, Prelaatweg 17 te Aagtekerke. M.m.v. ds. C.J. Meeuse, die een inleiding op de te zingen Psalmen zal verzorgen, en Jan Wisse, orgel. Collecte voor Deputaatschap Israël.

Nunspeet

Samenzangavond (met bovenstem) met en voor gehandicapte vrienden op **woensdag 20 juli**, aanvang 19.30 uur, in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Nunspeet, Brinkersweg 17. M.m.v. mannenkoor Harpe Davids uit Genemuiden en Lenard Verkamman, orgel. Algehele leiding en bijbelvertelling ouderling W. Visser uit Nunspeet.

■ ZENDINGSMIDDAG IN BARNEVELD-ZUID

Op **woensdag 20 juli** zal de derde Veluwe zendingsmiddag worden gehouden in de Adullamkerk van de Geref. Gemeente van Barneveld-Zuid, ds. E. Franselaan 6. Deze middag staat onder verantwoordelijkheid van de kerkenraden van Barneveld-Centrum, Barneveld-Zuid, Kootwijkerbroek en De Valk-Wekerom.

De middag begint om 14.00 uur en zal worden gesloten om 15.45 uur. Ds. G. Beens en ds. B.J. van Boven zullen spreken. De opening en sluiting zullen worden verzorgd door ds. G. Bredeweg.

Het is de bedoeling vanwege het karakter van deze bijeenkomst dat vrouwen en meisjes met bedekt hoofd deze bijeenkomst bijwonen. We hopen op eenzelfde goede opkomst als voorgaande jaren, bovenal dat ons samenzijn mag staan in het teken van Gods gunst.

■ ZENDINGSMARKT IN HOGE HEXEL

Zendingsmarkt op **zaterdag 23 juli**, van 10.00-15.00 uur, in en rond het Kulturhus in Hoge Hexel (gem. Wierden), Nieuwe Schoolweg 5. Er zijn diverse activiteiten voor de kinderen. Opening om 10.00 uur door ds. A.A. Brugge. Zendingsverhaal door jong en oud om 13.30 uur door dhr. A. ter Harmsel.

■ LOTGENOTENCONTACT VOOR JONGEREN MET AUTISME

Zaterdag 20 augustus organiseert Helpende Handen de derde ontmoetingsbijeenkomst voor reformatorische jongeren tussen de 16 en 25 jaar met autis-

me. Soms kan het contact met jongeren zonder autisme moeilijk zijn. Misschien vind je het fijn om andere jongeren met autisme te ontmoeten.

Het thema van deze bijeenkomst is *Vakantie, echt vakantie?* De ervaringen van de aanwezige jongeren met autisme zullen centraal staan.

We hopen je te ontmoeten in de Bethle-

hemkerk van de Geref. Gemeente, Oude-landseweg 50 in Woerden. Kom je om te praten, om een spelletje te doen of om te luisteren? Je bent van harte welkom!

Voor meer informatie of om je aan te melden: www.helpendehanden.nl/ jongerenmetautisme, info@helpendehanden.nl of 0348 48 99 70.

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 17 JULI 2011

Aagtekerke 8.45, 11.00 en 19.00 uur ds. D.W. Tuinier en 14.30 uur leesdienst; Aalburg 9.30 en 18.00 uur stud. J. van Laar; Alblasserdam 18.00 uur kand. A.P. Baaijens; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. J.W. Verweij; Andijk 19.00 uur ds. G. Heijkamp; Apeldoorn 15.00 uur ds. D. de Wit; Arnhem 15.00 uur ds. A. Schreuder; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. G. Bredeweg; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. A.J. Gunst; Berkenwoude 15.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Bodegraven 10.00 uur ds. H. Paul; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 en 15.30 uur kand. A.P. Baaijens; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Doetinchem 9.30 en 18.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Dordrecht 10.00 uur ds. M. Golverdingen en 19.00 uur ds. J.B. Zippro; Drachten 9.30 en 19.00 uur ds. P. Melis; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 18.15 uur ds. R. Kattenberg; Enkhuizen 10.00 en 16.00 uur ds. A.A. Brugge; Enter 9.30 en 18.30 uur ds. A.A. Brugge; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.00 en 15.00 uur leesdienst; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; 's-Gravenhage 10.00 uur ds. B. van der Heiden en 16.30 uur ds. J. Driessen; Haamstede 10.00 en 18.30 uur kand. R.A.M. Visser; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M. Joosse; Houten 11.00 en 17.00 uur ds. J.S. van der Net; Kampen 9.30 uur ds. J.M. Kleppe en 15.00 uur ds. G. van Manen; Kamperland 14.30 uur ds. C.J. Meeuse; Kapelle-Biezeling (in Sion-

kerk te Goes) 11.30 en 18.00 uur ds. G.J. Baan; Katwijk aan Zee 10.00 en 17.00 uur ds. R. Boogaard; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 14.30 uur kand. R.A.M. Visser; Krabbendijke 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. P. Mulder; Kruijningen 9.30 en 18.00 uur ds. G. Hoogerland; Leerdam 19.00 uur ds. M. Joosse; Leiderdorp 10.00 uur ds. J. Driessen; Lelystad 9.30 en 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Meeuwen 14.30 uur stud. J. van Laar; Meliskerke 9.30 en 19.00 uur ds. G.J.N. Moens; Melissant 10.00 en 18.00 uur stud. A.T. Huijser; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 14.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. A. Vermeij; Nieuwdorp 9.30 uur ds. J.J. Tanis en 18.30 uur stud. C. van Ruitenburg; Nieuwerkerk 15.00 uur ds. S. Maljaars; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. E. Hakvoort; Nisse 9.30 en 14.30 uur stud. S.W. Janse; Ooltgensplaat 15.30 uur stud. A.T. Huijser; Oosterend (Texel) 11.30 en 16.00 uur ds. J. van Rijswijk; Oostkapelle 9.30 en 15.00 uur stud. C. van Ruitenburg; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. G. Pater; Ouddorp 9.30 en 18.30 uur ds. P. Blok; Oudemirdum 9.00, 11.00, 14.30 en 18.30 uur ds. A. Schot; Poederoijen 19.00 uur ds. L. Blok; Poortugaal 9.30 en 16.30 uur ds. C. Neele; Puttershoek 19.00 uur ds. M.J. van Gelder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G.M. de Leeuw; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 en 16.30 uur ds. J. Mijnders; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. D. de Wit; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. A. Schreuder; Rotterdam-Alexanderpolder 14.30 uur ds. J.S.

van der Net; Rotterdam-Centrum 14.30 uur ds. G. Pater; Rotterdam-IJsselmonde 14.30 uur ds. W. Silfhout; Rotterdam-Zuidwijk 16.00 uur ds. M.J. van Gelder; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. E. Bakker; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Scheveningen 10.00 en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Sint Philipsland 14.30 uur ds. J. Schipper; Sliedrecht (Middeldiepstraat 31) 12.00 uur ds. W.J. Karels en 19.00 uur ds. M. Golverdingen; Soest 15.00 uur ds. F. Mulder; Spijkenisse 19.00 uur ds. G. Clements; Stolwijk 19.00 uur ds. P. Mulder; Terneuzen 10.00 uur ds. C. Harinck en 17.00 uur ds. J.J. Tanis; Terwolde- De Vecht (in de Jacobus Fruytier scholengemeenschap te Apeldoorn) 9.30 en 14.30 uur leesdienst; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. B. Labee; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. G. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. J. van Belzen; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. A.J. de Waard; Veen 14.30 uur ds. M. Karens; Veenendaal 17.00 uur ds. J.M. Kleppe; Vlaardingen 14.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. M. Mondria; Wageningen 15.30 uur ds. B. Labee; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; Wierden 14.00 uur ds. J. Karels; Woerden 10.00 uur ds. M.J. van Gelder en 16.30 uur ds. H. Paul; Wolphaartsdijk 14.30 uur ds. G.J.N. Moens en 18.30 uur stud. S.W. Janse; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Zwolle 9.30 en 19.00 uur ds. F. Mulder.

■ DINSdag 19 JULI 2011

Aalburg 19.30 uur ds. P. Mulder; Aalst 19.30 uur ds. A. Verschuure; Borssele 19.30 uur stud. S.W. Janse; Drachten 19.30 uur ds. G. Beens; Enter 19.30 uur ds. A. Moerkerken; Goudswaard 19.30 uur ds. C. van Krimpen; Krabbendijke 19.30 uur ds. M. Mondria; Leerdam 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Nieuwdorp 19.30 uur stud. A.T. Huijser; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. C.A. van Dieren; Westzaan 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw.

■ WOENSDAG 20 JULI 2011

Andijk 19.30 uur ds. M. Mondria; Barneveld-Zuid 14.00 uur ds. G. Bredeweg; Brakel 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. G. Beens; Delft 19.30 uur ds. W. Silfhout; Doetinchem 19.30 uur ds. J. Schipper; Elspeet 19.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Hilversum 19.45 uur ds. W.J. Karels; Hoogeveen 19.30 uur ds. A. Verschuure; Kamperland 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Katwijk aan

Zee 19.45 uur ds. E. Bakker; Leiderdorp 19.30 uur ds. A. Vermeij; Naaldwijk 19.45 uur ds. H. Paul; Nisse 19.30 uur ds. G.J. van Aalst; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. J.J. Tanis; Oosterend (Texel) 19.00 uur ds. J. van Rijswijk; Oostkapelle 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Opheusden 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Oudemirdum 19.30 uur ds. C. Hogchem; Oude-Tonge 19.30 uur ds. M. Joosse; Poederrijen 19.30 uur ds. A.J. de Waard; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. G.J.N. Moens; Zwijndrecht 19.30 uur ds. D. de Wit.

■ DONDERDAG 21 JULI 2011

Nieuwer ter Aa 19.45 uur ds. G. Bredeweg; Ouddorp 19.30 uur ds. A. Vermeij; Stolwijk 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Wageningen 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Westkapelle 19.30 uur ds. J. van Belzen; Zwolle 19.30 uur ds. A.A. Brugge.

■ VRIJDAG 22 JULI 2011

Borssele 15.00 uur ds. C.J. Meeuse.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 17 JULI 2011

Alkmaar ('t Wuiver 2a, Oudorp) 10.00 en 16.30 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 l) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

ADVERTENTIES

Met droefheid hebben we vernomen, dat op de vroege morgen van Gods dag na een ernstige ziekte op 71-jarige leeftijd door de Heere is weggenomen onze geliefde oud-koster

Christiaan van der Linden

Van 1979 tot 2009 heeft hij zich met hart en ziel voor onze gemeente ingezet.

Ons hartelijk medeleven gaat uit naar zijn vrouw, mevrouw H. van der Linden - Van der Veer, met wie hij dit werk samen mocht doen, en naar zijn (klein)kinderen. Het uitzien van David in Psalm 39 'En nu, wat verwacht ik, o HEERE, mijn hoop die is op U', moge ook hun uitzien en troost zijn.

Namens de kerkenraad van de
Gereformeerde Gemeente te Klaaswaal, ds. G. J. van Aalst, preses
oud. A. Izelaar, scriba

Klaaswaal, 10 juli 2011

Te Huur nabij centrum EPE

In fietsgebied Veluwe en IJssel
Mooi gelegen woning voor
senioren vakantie. 0578-621121

Te huur aangeboden:

Balkonkamer gemeubileerd,
incl. kost en inwoning voor student/
stagiaire. Tevens adres voor B&B.
Eiland Tholen. 06-49465898

Te Huur in buitengebied van
ACHTERBERG, ruime vakantie-
woning, voor max. 8 /9 pers.
Ook voor midweek/weekend,
vrij vanaf 20 Aug. tel. 0317-619173

Te Huur in Gouda
voor 1 of 2 studentes PABO
of werkend meisje **mooie kamer**
010-4424848
gverdouwvbv@kliksafe.nl

FRUITTEELTBEDRIJF 'DEN DOORKAMP'

Zoekt nog enkele medewerk(st)ers voor de komende oogst (vanaf half Aug) van **APPELS** en **PEREN WIE?**

U bent welkom voor part-en fulltime, **ook mogelijkheden bespreekbaar voor werkgevers die tijdelijk oplossing zoeken voor overtalig personeel.**

WAAROM?

Thuis zitten als u 8 weken in de natuur werkzaam kunt zijn in een gezellige groep? In bezit van een auto is een pre, hoewel carpooling ook mogelijk is.

WAARVOOR?

De beloning is volgens CAO Open-Teelten seizoensarbeidsregeling!

REAGEREN?

Voor meer info of uw reactie Steenweg 77, 4182 PA Neerijnen
Tel. 0345-568383 of 06-51891902
E-mail: baren60@planet.nl

Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ **Horssen bv**

Dorpsstraat 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 - info@van-horssen.com
www.van-horssen.com

Het juiste adres voor:

Bijbels, Theologische boeken, Leesboeken voor jong en oud, Voordeelboeken, Tweedehands, CD's en bladmuziek.

Te Koop in Zoetermeer:

Monumentale Woonboerderij.
Veel ruimte, 11 slaapkamers,
3 badkamers. Grote tuin en loods.
Geschikt voor div. doeleinde.
Tel: 0653752008

Wolphaartsdijk, Papeweg 32.

Al vaak op vakantie geweest in Zeeland? Kom er dan nu (met 4% korting op de kosten koper) ook permanent wonen! Wolphaartsdijk is een aantrekkelijk dorp in de directe omgeving van het Veerse Meer en op slechts 6 km afstand van de winkelstad Goes.

BOOT makelaars biedt hier, versholten tussen het groen en op loopafstand van KERK en SCHOOL, een heerlijk, karakteristiek vrijstaand huis met garage, fijne tuin en o.a. woonkeuken en 5 slaapkamers + studeerkamer te koop aan.

(voor permanente bewoning).

Vraagprijs: € 289.000,- k.k.
Kijk voor meer informatie en foto's op www.bootmakelaars.nl

Te huur in Elspeet - Heetkamp - **vakantiehuisje** 2-3 personen.
Nog vrij week 34, 35, 37, 38 en 39.
Tel. 06-20573003

Te huur in het centrum van **Gouda** op 10 min. afstand van PABO leuke **kamer** voor PABO studenten m/v
Tel. 06-53934431

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van begrafenissen

met aandacht voor uw persoonlijke wensen.
In alle rust, vertrouweljk en met bescheidenheid.

Wij verzorgen alléén begrafenissen door het gehele land en zijn dag en nacht persoonlijk bereikbaar.
• H. de Jongh • P.H. van der Leer • D.D.E. Melieste.

Begrafenisonderneming de Jongh

Hardinxveld-Giessendam T (0184) 611 154
Waardenburg T (0418) 652 039
Werkendam T (0183) 701 017

www.begrafenisondernemingdejongh.nl

Gevraagd **matroos voor binnen-vaartschip** van 1150 Ton. Zondag vrij. Info: D. Smitsman, Werkendam, Tel. 06-53177380

Te huur ruime kamer in Rotterdam Kralingen voor studente (v).
Mail: oikos.kamer@gmail.com

PSYCHOSOCIALE ZORG
VERPLEGING
PERSOONLIJKE VERZORGING
PALLIATIEVE ZORG
MANTELZORGONDERSTEUNING
HULP BIJ HET HUISHOUDEN

Zorglijn: (010) 264 07 77
www.agathos-thuiszorg.nl

Agathos THUISZORG ZORG DIE BIJ U PAST.

Familie/ vakantiehuis
"Haus Irmgard" op de Hunsrück (Duitsland) ± 25 km vanaf de moezel en ± 25 km vanaf de Rijn.
25 slaapplekken, onderverdeeld in div. appartementen.
Ook per appartement te huur.
www.hetankermaritiem.nl/hausirmgard.html
Tel. 06 20735340/ 0620735341

B. Smytegelt € 22,50
De weg der heiligmaking
J. Hanappier € 14,95
Bid om de vrede van Jeruzalem

Met de hand gebonden:
Eduard Meiners
Christus alles en in allen € 75,-

C. Tuinman
Catechismus € 100,-

H. de Frein
Een strijdende heilige
Preken uit Ef. 6:10-18 € 58,-

Alles nieuwe druk, niet hertaald

Te bestellen bij:
Uitgeverij De Oude Wijn
e-mail: info@deoudewijn.nl
Meer titels: www.deoudewijn.nl
Tel. 033 286 5548

Begrafenisverzorging Kamsteeg

Waar u ook woont, wij zijn dag en nacht bereikbaar
Wij verzorgen alleen begrafenissen

0183 - 44 94 94

Hoofdgraaf 5 - 4281 NM Andel
www.begrafenisverzorgingkamsteeg.nl

Voor Werkendam: A.L. Bor, tel. 0183-512859

Een respect- en stijlvolle
uitvaart is onze zorg

Vakantiebungalow in Elspeet?
www.plexat-elspeet.nl

Alberta / Canada
Vakantiewoning - 2 tot 8 pers.
noblefordvacations@yahoo.com
Tel. 001-403-381-4971.

Z-Frankrijk op rustig ned.talig park t.h. 5-pers. bung. vrij vanaf 19 aug. ook in de nazomer heerlijk toeven voor ouderen. Tel. 0113-572241

Voor een zorgzame begeleiding

Barneveld,
Scherpenzeel e.o.
A. Koster
Telefoon: 033 277 0555

Kantoor: Stationsweg 411
3925 CD Scherpenzeel

Centraal nummer (24 uur):
033 277 0555

TE KOOP:
Eengezinswoning in **BENNEKOM**

Madeliefje 11, Bennekom
€ 228.500 k.k.

Royale (100m²), goed onderhouden woning met 4 slaapkamers, in rustige, kindvriendelijke woonwijk. Reformatorische school op loopafstand, centrum en A12/A30 binnen 2 min. bereikbaar.

Voor meer informatie:
www.verkoop.familie-boonzaaijer.nl
of Funda

Rust en ontspanning in de prachtige Eifel! Ruime appartementen te huur. Inl.: 0049 6594 258990 en www.huizesolagratia.nl

**Reformatrice
Psychologenpraktijk
Nederland**

Identiteitsbewust, Persoonlijk, Vertrouwend, Doelgericht

Wij bieden identiteit bewuste **hulp** aan **kinderen, jongeren** en **volwassenen** met o.a.:

- Relatieproblemen
- Opvoedingsvragen
- Gedragsproblemen
- Traumatische ervaring(en)
- Gezinsproblemen
- Persoonlijke problematiek (zoals Depressie, Angst, Identiteitsvragen)
- Arbeidsproblemen
- Autisme Spectrum Stoornis

Tevens bieden wij hulp bij PGB aanvragen en verlengen

Voor meer informatie of aanmelding:

078 - 69 32 808

Adres: Plantageweg 5, 2951 GN Alblasterdam
info@rpnederland.nl www.rpnederland.nl

AVONDMAAL-SERVIEZEN

Uit voorraad of naar tekening.

Schoonhovens Silverhuys B.V.

Postbus 35, 2870 AA Schoonhoven,
Telefoon 0182 - 382614.

NAAR BUITEN BEURS IN BARNEVELD – van DV 3 t/m 6 augustus.

Opstapplaatsen vanaf Middelburg t/m Krabbendijke. € 25,- exclusief entree.

ISRAËLREIS o.l.v. Leo Jooisse DV 12 t/m 23 september – vertekgarantie!

ISRAËLREIS met evangelist A. van Setten en organist Bram Bout – DV 21 t/m 26 november, ideale temperatuur plm. 24 graden. (Wilt u weten hoe zo een reis er uit ziet. Kijk dan op onze website: reisverslag 6-dgs Israël, reis gemaakt afgelopen juni)

BUSEXCURSIEREIS ZUID-ENGELAND o.l.v. Ko Nieuwenhuize DV 29 aug. – 3 sept. – vertekgarantie!

BUSEXCURSIEREIS NORMANDIE – DV 12 t/m 16 september

MOEZELREIS – DV 19 t/m 23 september

Behalve buitenlandse reizen organiseren wij ook personeelsreizen en familiereizen. Vraag eens geheel vrijblijvend een offerte.

BURGTTOURS - Margrietstraat 30 -
4401 EZ Yerseke

E-mail: info@burgtours.nl - tel. 0113-573681 -
mob. 06 - 22 29 67 33 - www.burgtours.nl

**Barneveldse
Begrafenis Vereniging**

voor een eervolle, eenvoudige verzorging van begravingen in Barneveld en omstreken

- eigen personeel
- vervoer van en naar alle plaatsen
- dag en nacht te ontbieden
- levering van grafstenen
- laatste wilsbeschikking
- drukwerk
- opgave van lidmaatschap
- geen crematie

dhr. G. de Groot
(06) 50 21 72 55

Zr. J.H.D. Vermeulenstraat 5
3774 JW Kootwijkerbroek
(0342) 44 18 12

ReVOKE

I www.revoke.nl
E info@revoke.nl
T 0184-642253

Reformatrice Vereniging van Ongewild Kinderloze Echteparen

De vereniging streeft onder meer naar:

- het bevorderen van contacten tussen ongewild kinderloze echt)paren
- het steun verlenen aan deze doelgroep
- het geven van voorlichting
- ethische aspecten belichten op behandelmethoden voor onvruchtbaarheid

De Saambinder
Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:

ds. G.J. van Aalst

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur: ds. C. Neele

Meditaties aan:

ds. C. Neele,
Hyacinthenstraat 1, 2161 XN Lisse,
tel. 0252-413800, fax 0252-420471
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:

Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasterdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen **uiterlijk donderdag** vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties **uiterlijk maandagmorgen 9 uur**.

Advertenties € 0,95 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 12,00 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 24,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres

Noord-Amerika:

Mr. Clarence Bleeker, 1233 Leffingwell Av,
N.E., Grand Rapids, Michigan, U.S.A. 49505.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

HARKES *Persoonlijke zorg voor uw begrafenis*
Begravenissen

Telefoon (0172) 21 21 22

Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop

Wij verzorgen alleen begrafenis
Dag en nacht bereikbaar – overal te ontbieden

begravenisverzorging Den Hollander

Begravenissen in Vlaardingen, Rotterdam, Gouda, Den Haag en omstreken.
 Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst uitvaartcentrum of thuis met koeling.
 Geen crematies.

T. den Hollander
 P.N. den Hollander
 Mozartlaan 13
 3131 ES Vlaardingen

Tel. 010 - 4600509

www.begravenisverzorgingdenhollander.nl

Huwelijksbureau voor Gereformeerde Gezindte.

Voor alleenstaanden die op zoek zijn naar een partner uit de EIGEN achterban.

Huwelijksbureau voor Gereformeerde Gezindte.

is landelijk werkend.
 Voor meer informatie kijkt u op:
www.HvGG.nl of belt u 06 130 28 26 0.

Begravenisverzorging Van der Vliet

Voor een stijlvolle begrafenis.
 in Elspeet en omstreken
 G.J. van der Vliet, Boekweitweg 22,
 8075 CP ELSPEET
 Tel: 0577-492830 of 06-12934519
 b.g.g. 06-53432144
 Dag en nacht voor u bereikbaar.
 Wij verzorgen alleen begrafenis.

PSYCHOLOGENPRAKTIJK BROUWER

hulpverlening aan kinderen, jongeren en volwassenen

RIDDERKERK
 Verlengde Kerkweg 11

BARNEVELD
 Wilhelminastraat 14

METEREN (GELDERMALSEN)
 Dorpsstraat 18

Bel voor informatie of aanmelding:
0180 - 42 69 55
 of kijk op www.psychbrouwer.nl

Vakantie op Texel
"Een onvergetelijke ervaring"

De Verrassing.nl

Rustig park achter De Verrassing met 10 luxe bungalows die allemaal veel privacy bieden.

De Noorderhoeve.nl

Twee luxe vakantiewoningen, geheel aangepast voor minder validen in een landelijke omgeving.

www.deverrassing.nl / www.denoorderhoeve.nl
 Reserveren? Bel 0222 31 89 06

kina
begravenisverzorging

Tel. (010) 458 31 12

Dag en nacht bereikbaar Overal te ontbieden

D.W. Schipper 010-450 66 26
 Capelle a/d IJssel

J. Kooijman 0182-58 39 32
 Gouda

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Geef mensen de beste gids mee op reis

JAARLIJKSE VAKANTIE-ACTIE VOOR HET EVANGELISATIEWERK

Op reis...

Veel mensen gaan weer op reis. Alles is goed voorbereid. We hopen op een behouden aankomst. Eigenlijk zijn wij, mét alle andere mensen, allang op reis. Wij weten dat uit Gods Woord. Miljoenen landgenoten weten dat helaas niet.

Die maken een levensreis zonder gids. Zonder te weten waar men aankomt. Aangrijpend! Onze evangelisten ontmoeten dagelijks zulke reizigers. Ze wijzen op de twee wegen en geven dé reisgids mee. Zeer noodzakelijk werk!

Dat kost geld, maar dat is er. Toch?

Ja, ik wil iets extra's geven

Naam: dhr./mevr. _____

Adres: _____

Pcode/Plaats: _____

Bankrekening: _____

Handtekening: _____

10 euro
 15 euro
 25 euro
 50 euro
 100 euro
 euro

Ik ga akkoord met de voorwaarde dat het aangekruiste bedrag eenmalig van mijn rekening wordt afgeschreven. Ik behoud het recht om het afgeschreven bedrag binnen 30 dagen terug te vorderen via de bank.

Wilt u uw gift met internetbankieren overmaken? Dat kan op bankrekeningnummer 3624.26.457 t.n.v. Dep. Evangelisatie Woerden o.v.v. vakantiegift 2011.

Stuur de invulbon in gesloten envelop naar Deputaatschap Evangelisatie, Antwoordnummer 2499, 3440 WB Woerden. Postzegel is niet nodig. Bedankt!